

Шульська Наталія Миколаївна,
кандидат філологічних наук, старший викладач
кафедри соціальних комунікацій
Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки

НЕОФІЦІЙНІ ПОЛІТИЧНІ НОМІНАЦІЇ В УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ

Серед неофіційних власних назв чільне місце займають нетрадиційні політичні найменування. Хоча в медійному дискурсі такі номінації маловживані, проте, як відомо, мова ЗМІ – це своєрідне віддзеркалення сучасного суспільства, тому прізвиська політиків відіграють не лише функцію ідентифікації особистості, а й дозволяють почерпнути інформацію про ставлення народу до влади, особистісні стосунки держпосадовців, навіть окреслити загальну картину розвитку країни.

Розглядаючи функції, які виконують неофіційні політичні номінації, Ю. Солганик говорить про ознаки публіцистичного стилю та газетного мовлення у формах неофіційних політичних номінацій, до яких належить відтворення суспільної «шкали цінностей». Мовна креативність у царині неофіційних номінацій співвідноситься з такими особливостями публіцистики, як «інтертекстуальність», «мовна гра», «іронічність». Інколи творчість мовлення корелює із невисокою культурною обізнаністю українського політбондунду. Окрім когнітивного структурування політичного простору у ЗМІ, його оцінки, неофіційні політичні номінації підтримують такий механізм функціонування медіа, який передбачає не тільки й навіть не стільки відображення навколишньої дійсності, скільки її інтерпретацію, коментар, створення відповідної атмосфери, стереотипів сприйняття політикуму та політичної сфери [5].

Для медійного дискурсу залишається актуальною загальна психолінгвістична закономірність «безперервного пошуку найприйнятнішої форми, яка щойнайбільше відповідає потребам чіткої ідентифікації особистості, емоційно-значущої, семантично-вмотивованої та відповідної до традицій та своєрідної моди як спільноти, так і часу» [5].

Враховуючи зацікавленість народу новим явищем, журналісти намагаються збирати, досліджувати, компонувати матеріал, що знайшов поширення у суспільстві. Так виникають цілі рейтинги прізвиськ українських політиків. Результати таких досліджень кореспонденти часто розміщують в інтернеті, напр.: *Біла Тигриця*, *Леді Ю*, *Юля* – неофіційні найменування Юлії Тимошенко; *Льоня-Космос* – Леоніда Черновецького; *Зек*, *Професор*, *Янек*, *Вітя*, *Старший*, *ЧивокунЯ* – Віктора Януковича; *Юц*, *Пасічник*, *Шрек* – Віктора Ющенка.

З огляду на розвиток і поширення неофіційних антропонімів у сучасних українських ЗМІ, виділяють такі форми так званих «других» політичних номінацій: неофіційні назви політичних рухів, сил, партій (*нашоукраїнці*, *регіонали*, *социки*, *коми(і)ки*; *янучари*), політичних особистостей, перифрази високої (*Лідер Майдану*) та низької (*блакитний чільник*) тональності, псевдоніми (вигадані оніми) – *ПіСУАР* – Південно-східна Українська Автономна Республіка тощо [5].

У багатьох таких іменуваннях зазвичай виразні мотиваційні характеристики: *Гонщик* – прізвисько Євгенія Червоненк за любов до автоспорту; *Бурятіно* – найменування Юрія Єханура, бурата за національністю; *Шурик* та *Пастор* – прізвиська Олександра Турчинова через баптистське віросповідання; *Голова професора Доуля*, *Застьогнутий*, *Робот* – «другі» назви Анатолія Кінаха через його флегматичність і паталогічну відсутність емоцій; *Вишиваний* – найменування Андрія Шкіля, який часто одягав вишиванки; *Конотопська Відьма* – прізвисько Наталії Вітренко через її темперамент.

Деякі з неофіційних іменувань колишніх чи теперішніх можновладців мають цілі історії. До прикладу, Наталія Вітренко у статусі кандидата в Президенти України пропонувала цікавий метод вирішення енергетичної проблеми: «В Україні розпочнеться масове спорудження геліоаеробаричних теплоелектростанцій (ГАБ ТЕС). Ці електростанції використовують відтворювальні ресурси енергії вітру і сонця...», за що отримала прізвисько *Наташа-генератор* [4]. Виявлено, що найбільше неофіційних найменувань політики отримують тоді, коли займають найвищі державні посади, адже увага простих людей у цей час до них особлива. Прізвиська не завжди дають лише з огляду на ознаку, яка належить названій особі. Трапляється, що нетрадиційна власна назва «приклеюється» до посадовця через чутки, а не офіційні факти.

Отже, неофіційна політична номінація – унікальне явище в українському суспільстві, найбільш яскраво висвітлене у ЗМІ. Цікаво те, що в інших країнах світу найменування політичних діячів менш поширені, ніж у нас. Це пов'язано з ментальністю нашої нації, її особливим гумором й умілою дошкульністю. Українці вкладають хоч іронічну, проте переважно дидактичну суть у нетрадиційні антропонімні формули.

Література

1. 20 найбільш вдалих політичних прізвиськ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reporter.zt.ua/news/3772-20-naibilsh-vdalykh-politychnykh-prizvysk>.
2. Народні прізвиська українських політиків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gazeta.ua/articles/life/_narodni-prizviska-ukrajinskih-politikiv-foto/162511.
3. Прізвиська – другі імена відомих політиків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://molbuk.ua/2007/05/17/przviska-drug-mena-vdomikh-poltikv.html>.
4. Рейтинг прізвиськ відомих «українців», без образ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://politiko.ua/blogpost7008>.
5. Саплін Ю. Соціолінгвістичні функції українських неофіційних політичних номінацій / Ю. Саплін // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2137>.